

Назріла потреба розширити масштаби вивчення та застосування Української Хартії вільної людини для розробки методології викладання світоглядної системи цінностей майбутнього українця і мережі фахівців, які її будуть застосовувати на практиці. Ця система значно підсилить ефективність впровадження Концепції Нової української школи, де пріоритетним напрямком є формування ціннісних ставлень і суджень, які служать базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством.

Література

1. Концепція розвитку громадянської освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80/print>
2. Програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
3. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15/sp:max20/print>
4. Стратегія національно-патріотичного виховання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019/print>
5. Національна стратегія у сфері прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/501/2015/print>
6. Тернопільська обласна програма впровадження Української Хартії вільної людини в навчальних закладах Тернопільської області на 2017-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/drive/folders/0B5aqSfgyqfn-VFQ4d1hkSjVVWTg>

УДК 159.9

Митулинська О.Є.

заступник директора з навчально-виховної роботи
комунального закладу Тернопільської міської
ради «Станція юних техніків»
olenamyt@gmail.com

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛЯ - ГОЛОВНА УМОВА ФОРМУВАННЯ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ В НУШ

Світ, у якому доведеться жити нашим дітям, змінюється у чотири рази швидше, ніж наші школи. Тому і робота сучасних педагогів, освітнє середовище постійно зазнає змін і оновлень. Відкриваються нові напрями, з'являється безліч можливостей впроваджувати сучасні інноваційні технології. Оскільки сучасна освіта може бути корисною для навчання дітей, працюючи на випередження, то і робота вчителя зазнає еволюції, розвитку і постійного вдосконалення, вимагає гнучкості, мобільності, творчих якостей, навичок швидкого опрацювання інформації, яка невпинно зростає. У Національній доктрині розвитку освіти зазначається, що підготовка педагогічних і науково-педагогічних працівників та їх професійне вдосконалення є важливою умовою модернізації освіти. Нові пріоритети і соціокультурні цінності, які зумовлені

інтеграційними зусиллями освітніх систем країн Європейської спільноти, вимагають оновлення змістового навантаження, форм та методів педагогічної взаємодії.

Одним з основних напрямків діяльності закладу освіти є ефективні психолого-педагогічні умови формування гармонійно досконалої особистості учня, творча співпраця суб'єктів освітнього процесу на основі гармонізації стосунків між ними. Одним з основних чинників цієї співпраці є психолого-педагогічний супровід діяльності педагога в умовах НУШ, в основі концепції якої закладено формування ключових компетентностей учасників освітнього процесу.

Проблема психолого-педагогічного супроводу педагога була предметом дослідження багатьох вітчизняних сучасних науковців: О. А. Васильєвої [4], В. О. Савицької, Т. І. Сущенко, Л. О. Сущенко [5] та ін.

На проблему особистісного розвитку та творчого саморозвитку звертали увагу вчені Б. Г. Ананьєв, Л. С. Виготський, О. М. Леонтьєв, С. Л. Рубінштейн, Н. Ф. Талізін та ін. Однак, незважаючи на досить велику кількість публікацій система психолого-педагогічного супроводу стає все більш актуальною.

Психолого-педагогічний супровід професійного зростання педагога – це цілісна система **організаційних та психолого-педагогічних заходів, технологій**, які спрямовані на допомогу педагогічним працівникам у подоланні труднощів, які виникають в процесі професійної діяльності та розвитку особистісних якостей і психологічної готовності вчителя до творчої самореалізації, впровадження інновацій, готовності стати агентами змін.

В умовах сучасного соціуму одним із пріоритетних напрямків системи освіти є стимулювання розвитку у вчителів навичок *soft skills*, креативності, критичного мислення, професійного самовдосконалення та спонукання до управління власною самостійною діяльністю [4]. Основними завданнями психолого-педагогічного супроводу професійного зростання вчителя повинні стати:

- сприяння повноцінному професійному розвитку педагогів та їх адаптації до освітніх вимог;
- забезпечення умов для формування мотивації вчителів до самоосвіти і саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації;
- формування у вчителів стійкої потреби у психологічних знаннях і розвитку вмінь їх застосовувати на практиці;
- формування у педагогів компетентності щодо застосування особистісно-орієнтованих технологій у педагогічній взаємодії;
- залучення вчителів до інтерактивної взаємодії з метою розвитку особистісних якостей, які б сприяли творчій самореалізації педагога.

Гнучка система управлінської діяльності, науково-методичної роботи комунального закладу Тернопільської міської ради «Станція юних техніків» забезпечує реалізацію цих завдань через застосування індивідуальних та групових форм роботи, консультування, організацію круглих столів і диспутів, психолого-педагогічних семінарів, тренінгів для педагогів з розвитку творчого мислення, спонукає по-новому розглянути проблему професійної діяльності

вчителя. Завдання психологізації освітнього простору, адаптації наукових психологічних знань до потреб педагогічних працівників забезпечують творчі обговорення проблемних питань на засіданнях Школи новопризначеного педагога, творчих групах досвідчених керівників гуртків. Як свідчать результати моніторингу, проведеного в закладі, труднощі викликають питання атестації, написання авторських навчальних програм, підготовка до творчих професійних конкурсів, а також презентація результатів своєї роботи педагогами.

В сучасних умовах постійних змін у законодавстві, програмному та методичному забезпеченні, оновленні змісту, форм, методів, підходів до освітнього процесу вчителю необхідно:

- допомогти орієнтуватися у великому потоці інформації з підвищення кваліфікації, удосконаленні професійної майстерності комерційного та державного характеру. Велика кількість освітніх платформ, виходячи з останніх нормативних документів щодо підвищення кваліфікації, складання індивідуальних планів підвищення кваліфікації, освітніх кредитів, отримання сертифікатів за участь в методичних заходах різних рівнів і їх чинність. Саміти, ед-кемпи, конференції, форуми, тренінги, майстер-класи, семінари, ворк шопи, вебінари, заходи різних рівнів та напрямів – що обрати?;
- нові освітні технології, цифрова грамотність, віртуальна та доповнена реальність, гугл сервіси, хмарні технології, дистанційне навчання, інклюзія, навички 4К, інтерактивні та STEM-технології тощо, як планомірно та ефективно вивчити і впроваджувати у свою діяльність цей досвід – навігатор інновацій;
- організація роботи педагогів з самоосвіти, самоорганізації, самовдосконалення, самоутвердження;
- психологічні прийоми на допомогу вчителю з налагодження комунікативних вмінь, роботи в команді, розвитку креативного та критичного мислення, позитивної мотивації, профілактику професійного вигорання;
- залучення батьків у творчий освітній процес, налагодження співпраці та організація всеобучу для батьків;
- вивчення нормативних документів, що регулюють освітню діяльність педагога;
- фахові конкурси – «Джерело творчості», творчих методичних напрацювань, питання академічної доброчесності тощо.

Розроблені заходи психолого-педагогічного супроводу професійного зростання педагога, які спрямовані на усунення об'єктивних і суб'єктивних перешкод на шляху до професійного вдосконалення вчителя. Найбільшою популярністю у нашому закладі користуються інтерактивні технології, тренінгові методики та майстер-класи. Дуже цікаві в рамках навчання у закладі є освоєння цифрових технологій та активне їх застосування як для самоосвіти, так і для організації та впровадження дистанційного навчання. А оскільки це нові напрямки у діяльності вчителів закладу, то саме вони і потребують роз'яснень та додаткового часу і засобів для освоєння і впровадження у роботу

з вихованцями, а отже психолого-педагогічного супроводу на рівні професійного зростання вчителя.

Серед багатьох об'єктивних чинників, що впливають на професійне зростання вчителя, Сущенко Л.О. виокремлює ті, які стосуються мотиваційно цільової обізнаності, професійної компетентності, ініціативності у здійсненні професійного самовдосконалення, творчого клімату спілкування, інноваційної поведінки, готовності жити і працювати в нових умовах, коли природний потяг до самоствердження й успіху наштовхується на конкуренцію, яка постійно зростає, підвищуються вимоги до особистості на ринку праці, гідно виходити з незвичайних та складних ситуацій, успішно інтегруватися в складному соціальному середовищі: здатність до швидкого освоєння нового [5].

Висновки. Отже, вимоги сучасної освіти в рамках реалізації Концепції НУШ щодо формування ключових компетентностей учнів спонукає до створення цілісної системи психолого-педагогічного супроводу вчителя у закладі для зростання педагога, забезпечення високого рівня професіоналізму вчителя, а відтак – успішність та ефективність його професійної діяльності. Як наслідок – вмотивований, компетентний вчитель, який вміє і знає як допомогти вихованцеві оволодіти ключовими компетентностями, професійно самовизначитися, стати соціалізованим свідомим громадянином своєї країни, вміти вчитися протягом життя.

Література

1. Концепція НУШ
2. Закон України «Про освіту»
3. Національна доктрина розвитку освіти
4. Васильєва О. А. Професійна діяльність вчителя і основи самореалізації. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки:* зб. наук. пр. К. ; Запоріжжя, 2006. Вип. 37. С. 83–90.
5. Сущенко Л. О. Педагогічний супровід розвитку креативної особистості / Л. О. Сущенко *Психологічні науки: реалії та перспективи Класичного приватного університету.* 2011. Вип. 26. С. 131–136.
6. Психолого-педагогічний супровід професійного зростання вчителя [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/psikhologo-pedagogichnii-suprovidprofesiinogo-zros.html>

УДК 376.112.4

Молчанова О.М.

кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри
педагогіки, психології і корекційної
освіти КЗ «КОІППО імені Василя
Сухомлинського»
oksanamolchanova@ukr.net

**ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ ЯК ПРОБЛЕМА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**